

gyobb csodálattal települ lábaihoz a nép és nagy figyelemmel hallgatja, engedelmesen és bűnbánattal hajtja meg fejét a Jordán folyó keresztvize alatt. Akkor, amikor szigorú hangon feddi meg a farizeusokat, amikor Hérodésnek szemére veti erkölcstelen életét, amikor intelmeket ad a vámszedőknek és katonáknak s amikor hallgatóit bűnbánatra hívja — egy magasabb erkölcsi felfogás szolgálatában áll: *Jézushoz vezet közelebb népét*. Hidat épít az Ó- és Újszövetség közötti nagy mélységek fölé. A vallástörténelem új korszakának kapuját tárja fel. Utat készít az evangélium gazdag forrásaihoz. Ösvényt egyenget Jézus tanításainak napsugaras, verőfényes csúcsai felé. — Ha nem kerül börtönbe és nem kellett volna korai vértanúhalált halnia, bizonyára egyik hűséges tanítványa s talán értékes munkatársa lehetett volna Jézusnak.

Kisért a gondolat, hogy vajon nem az ő bátor fellépése adta-e az indítást Jézusnak is arra, hogy 30 éves korában kilépjen elmélkedő, csendes magányából a nyilvánosság elé.

Mindenesetre hiánytpótló és elkerülhetetlenül szükséges munkát végzett a maga helyén és a maga idejében ez a nagy próféta.

Es amilyen fontos volt Jézus megjelenése előtt az ő munkája, éppen olyan szükségszerűen fontos hivatása van ma is az adventi hetekben. Ez a szó, hogy advent, nemcsak *eljövetelt*, de szó szerinti fordításban *hozzájövetelt* is jelent. Sőt gondolkozásunkkal inkább összefér az a felfogás, hogy nem Jézus eljövetelét kell várnunk, hanem nekünk, magunknak kell közelebb mennünk, időről időre inkább megközelítenünk örök valláserkölcsei eszményképünket, Jézust.

A téli napforduló ködös, sötét adventi időszakában felénk integetnek karácsony ünnepének nemsokára felragyogó, hívogató, örökszép fényei. Elmélyült önvizsgálattal ébredjünk rá arra, hogy nem azért hívogatnak ezek a fények, nem azért újul meg évről évre a karácsony ünnepe, hogy tétlen pihenést, felszínes szórakozást, könnyű, léha örömet kínáljon, de nem is azért, hogy hagyományos szokásból, de áhítat nélküli üres szívvel végighallgassuk az ünnepi szertartásokat, hanem azért, hogy hitfelfogásban és erkölcsi magatartásban évről évre bár egy lépéssel közelebb jussunk áldott emberi eszményképünkhöz: Jézushoz. Erre figyelmeztet Keresztelő János tanítása, és ezt üzeni nekünk karácsony ünnepének nemsokára újból felragyogó betlehemi csillaga. Ámen.

KOLCSÁR SÁNDOR

PRÉDIKÁCIÓVÁZLATOK

Channing: a szeretet és igazság embere

Mt 7, 21

200 évvel ezelőtt, 1780-ban született az egyesült államokbeli Newportban Channing, az amerikai közélet és a vallásos szabadság kiváló képviselője. Teológiájának lényege: a szeretet és igazság. Unitárius, sza-

badelvű vallásos nézetei mellett soha nem volt híve a felekezetieskedésnek.

Vallásos felfogásának lényege: szeretet Isten iránt s jóindulat és igazságosság az embertárs iránt. A vallás akkor talál el az emberekhez, ha ezeket az érthető, nagy igazságokat valósítja meg gyakorlatában, az egyházi életben viszont elveszti ragyogását, amikor eltávolodik ezektől az eszméktől. A kereszténység diadalmas korszaka az volt, amikor a kegyesség, a lelki élet gazdagítása ragyogott s a kereszténység válságát mindenkör tükrözték a tévelygések, amikor a formalizmus, a felekezetieskedés, a szertartások s az azokban való kényszerű részvétel vált fontossá.

Channing vallotta, hogy Jézus vallást és nem egyházat alapított. Az egyházat a szükségszerűség hozta létre. Alapítói az apostolok voltak. Első szerkezetében, állapítja meg Channing, vonzó, érdekes, szép volt. Nem volt benne semmi erőszakos vonás, senkit a tagjai közé való belépésre nem kényszerített, a jézuskövetők teljesen szabad, önkéntes egyesülete volt. Később lett a keresztény egyház a jézusi szellem elfelejtője, uralkodott el benne a hatalom, az uralkodás szelleme. Ekkor veszett el a keresztény vallásból a „szentség és kegyesség jegye“. Papok lettek a szószólói, akik igen sokszor nem hivatásból vállalkoztak a szolgálatra, hanem egyszerűen kenyérkereseti okokból állanak a gyülekezeti élet élére. — A hívek közül voltak sokan, akiket a lélek vitt az egyházba, a templomba; másokat a megszokás s az az elgondolás, hogy mások is így cselekszenek. — Az egyszerű, de mélyértelmű jézusi igazságokat a teológiai spekulációk helyettesítették, illetve váltották föl. Nem az volt igaz keresztény, aki az evangéliumot szóltta és élte, hanem aki jártas volt a katekizmusokban, aki elősegítette a türelmetlen, felekezetieskedő egyház érdekeit.

Channing nem tagadja az egyház fontosságát, de megállapítja, hogy az csak akkor tölti be hivatását, ha elősegíti az élet és szív tisztaságát. Amelyik egyház ezt elősegíti: jó egyház, függetlenül attól, hogy a hívek székesegyházba vagy egyszerű házba gyülekeznek össze.

A 200 éve született Channing, aki nemcsak teológus, hanem az amerikai közélet kiváló képviselője volt, ma is megszívlelendő mondanivalókkal nevel, tanít a keresztény vallás igaz lényegére: a szeretet és igazság teológiájára. Ámen.

A gyülekezet építése

1Kor 14, 12

Egy röplabda-mérkőzést néztem a TV-ben. Felfigyeltem a Japánt képviselő sportolók egyik szimbolikus cselekményére. A mérkőzés megkezdése előtt körbe gyültek, egymáshoz nagyon közel. Úgy éreztem testmozgásukat követve, hogy azok a lányok ott azt fogadták, hogy egymásért, hazájukért minden odaadással küzdeni fognak. Nagyon megható jelenet volt és gondolatokat ébresztő. Arra gondoltam akkor, hogy mi is hányszor fogadkozunk magas célok szolgálása érdekében. Ez alkalommal utalok itt az egyházi életet irányítók, a konfirmálók, a házastársak fogadalmára. Hány fogadalom jut a felejtés sorsára, hányra mondhatjuk el, hogy a bizonyítás paródiává váltotta a szent fogadást.

A kereszténység is indulásakor arra tett fogadást, hogy önzetlen Mesterének életpéldája szerint kíván szolgálni és mi lett a fogadásból? Uralkodó egyház, melynek életét meghatározta az egészségtelen vita, a féltékenység, a türelmetlenség, a rosszízű ítélkezés. Az egyház célja létrejöttekor az volt, hogy Istenországát építse azokban a gyülekezetekben, amelyekben a jézusi tanokat hirdetik. Ennek a célnak a megvalósításához próféták igényeltettek, akik pedig e szolgálatra vállalkoztak, nem voltak mind, helyesebben mondva csak kevesen voltak, próféták. A próféta jellemzője a nemes emberi magatartás, becsület, tisztaság, emberiség, erkölcs. Csak az ilyen belső világú emberek közösségében épül az anyaszentegyház.

Unitárius egyházunk történelmében kutatva áldásos szolgálat és tévedések bizonyágtételeiről szerezhetünk tudomást. Elég utalni azokra a hősi magatartású emberekre, akik a nehéz korszakokban hittel és tisztességgel, emberséggel töltötték be feladataikat. Szomorúsággal kell viszont utalnunk azokra az eseményekre is, amelyekről nem voltunk mi sem mentesek, amikor is áldatlan viták osztották meg közösségünket, építés helyett és gyarapodás helyett széthúzás, vádaskodás.

A fennmaradásért küzdünk, azzal a meggyőződéssel, hogy van mondanivalónk a világ számára. Fennmaradásunk attól függ, milyen mértékben rendelkezünk okossággal és milyen a szívünk. Kozmikus világunkban nem szabad ősemberi aggyal néznünk helyzetünket, sorsunkat. Pontosan, rendesen kell élnünk. Leírták azt, hogy az űrhajósok, amikor az űrből visszatérni készülnek, beleállítják magukat abba az irányba, mely egy légi folyosóba segíti. Így juthatnak csak vissza a Földre. Nekünk is tudni kell a „folyosót“, amely az életre, a gyarapodásra, a gyülekezet építésére vezet. Ez a „folyosó“ a Jézus tiszta tanítása, szeplőtlen világa. Annak a szellemében szolgáljunk. Ámen.

A tiszta földért

Ám 8, 11

A Föld az ember otthona. Szép a Föld színeivel, a benne pezsgő élettel. Eppen ezért elszomorító, amikor azt tapasztaljuk, hogy a különböző meggondolások, vagy meggondolatlanságok, miként teszik tönkre a Földet. A jóérzésű ember a fennebbiek láttán tiltakozik. Az ugyanis a mi vágyunk, akik szeretjük a Földet, mert az Istentől rendelt otthonunk, hogy éljünk, szép életet éljünk itt a Földön. Miért pusztítja a meggondolatlanság, a nyereszkes vágy, az üzlet? Armstrong, az első Holdra szálló űrhajós kiáltott föl, amikor a végtelen magasból visszatekintett a Földre: „Milyen kevés a termő, zöld övezet s milyen hatalmas a szürke, vagy barnás terméketlen övezet.“ S az ember ezt a milliárdok számára létezését jelentő zöldet is egyre szűkíti. De nemcsak a szárazföldet pusztítja kíméletlenül, pusztítja a vizeket is. Egy, erre a megállapításra nagyon jogosult tudós, Thor Heyerdahl fakad ki elkésredetten a vizekkel való visszaélés miatt: „Elszomorít, ami a vizekkel történik. A szennyezés elpusztítja a kis és nagy vizekben az életet. Már az óceánok is veszélyben vannak, mert pusztulnak a proto- és makroplanktonok, a kis- és nagyhalak és végül elpusztul a tenger egész szer-
ves világa.“

Amilyen elkészerítő, amit a Földünkkel tesznek az életet kevésre értékelők, éppoly elszomorító, ami a Föld emberével történik. Mert hogy aggodalomra feljogosító, szomorú történetek tanúi vagyunk, tagadhatatlan. Ámos szavai időszerűen csengenek.

Nagy a Földön a kenyéréhség, mind izgatóbb lesz a víz problémája. A Föld éhség-térképe elriasztó képet tár elénk. Százmilliók csak tengődve élnek, miközben sok-sok millió ember évente éhen hal. Az édesvizek szennyezettsége miatt napról napra nő az ivóvízellátás problémája. Súlyos gondok. Méltányos és sürgős, teljes megoldást kívánó feladatok ezek. A keresztény ember, aki az EGY ATYA gyermekeinek vallja az embereket, kell hogy tiltakozzon az életellenes közönyösség ellen.

Amilyen nagy a Földön a kenyéréhség és szomszédosság, éppen olyan nagy a lélekéhség is. Mert van ilyen éhség! Hovatovább mindinkább kezdünk rájönni arra, hogy nemcsak kenyérrel él az ember, hanem a lélek kenyérét is igényli. A civilizált, emberséges magatartást egy olyan körben, amikor nagyon sokakban elhatalmasodott a benső szennyezettség, a durvaság, a kíméletlenség. Ilyen körülmények között indokolt az Úr beszéde iránti éhség. Mert az Úr beszéde az, amit a prófétáknak ajkán keresztül szólott, az emberiség legjobbainak életén át, azoknak a felelős embereknek életén át, akik vallották, hogy az ember nem az, aki nagyobb tud ütni, aki falánk, másokat megkárosító, aki hatalmaskodó, hanem aki felveszi mások igáját, mások örömeivel, aki Kanaánna igyekszik tenni a Földet, amely egyetlen otthonunk, a hatalmas világegyetemben. A lelkiéhesekkel nagyon sokan visszaélnék, akik új jelszavakkal, de a régi megkülönböztetések fenntartásával, csak kiváltságosoknak ígérnek új földet és új eget, másoknak meghagyván a gyötrelmes reménytelenségét. Szolgálj az „éhesek“ és „szomszédosok“ szikkadt életét a cselekvő kereszténység apostolának, Jézusnak tanítása és példamutatása szellemében, aki minden ember iránt szeretetet érzett és tanúsított, minden embert Isten gyermekének tartott és mint ilyent szolgált.

A lelkiismeretekben megcsendülő isteni üzenet ma így hangzik: tisztaságot a világba, a Földért és az Emberért. Ha ugyanis nem vigyázunk Földünk tisztaságára, elvesz az élet, megszűnik az ember által létrehozott civilizáció. Bergsonnal mondjuk: Az emberiség nagyra nőtt teste lélektöbbletet igényel. Ezt a több lelket adjuk hát. Amen.

A vidám szív: orvosság —

Péld 17, 22

Szeretem a vidám szívű embereket. Orvosság ők a világban. A bánatos lélek, aki mindig az aggodalmaskodás hangján, a riadtság légkörében él, elkedvetlenítő. Nem azokra gondolok itt, akik nagy, nehéz keresztelőkkel élnek, hanem azokra, akik a bajokat, a gondokat mindig föl-nagyítva látják.

A vidám szívű ember otthona vonzó és hívogató. A szüntelen bánatosság zord és elidegenítő.

Az 1970 és 1975. évi árvíz nagyon sokakat megpróbált. Voltak sokan, akik e próbatételek közepette mutatták meg igazi önmagukat, nyerték el egy életre különleges megbecsülésünket. Megemlítem itt egyik lelkész-

társamat, aki annyi méltósággal és olyan nagy lélekkel hordozta keresztjét, hogy hívei és más emberek elismerését szerezte meg. Ha szomorkásan is, de akkor is tudott mosolyogni, bár az árral úszott el úgyszólván minden, amit nehéz munkával szereztek meg, gyűjtöttek össze. Vidám szívével orvosság volt az emberek között.

Beszélnem kell azonban olyanokról is, akik a fenti esettel ellentétben, apró kis hiányosságok fölött képesek mindennapos sirámokat zokogni. Akiknek életében sokszor a talmi érték az elsődendő. Lelkükkel, az igazi értékekkel nem jut eszükbe foglalkozni, akiket minden jelentéktelenség kiborít s mások életét is megkeserítik. — Van olyan, aki elveszít egy pár lej értékű dolgot, s szenved miatta aztán az egész család napokig. Ezek a kedélyek és belső tartás nélküli emberek lehangolnak.

Nem azt mondom, hogy állandóan mosolyogj, mert a mosoly nem lehet álarc, de azt mondom: légy a dolgokat helyesen értékelő ember, s akkor orvosság leszel az emberek között, akinek társasága felüdülés az embertárs számára. Ámen.

A szó hatalma

Péld 4, 20

Mert emberek vagyunk, gondolkozó, társas lények, sok mondani-valónk van egymás számára. A szóval simogatunk vagy könnyeztetünk. A példa mellett szóval nevelünk. A szó, a beszéd sajátosságunk méltósága — mondja Sütő András. Unitárius jelszavunk szavai is nagyszerű nevelői hitvallást tartalmaznak: Mi testvérek vagyunk mind, emberek! Törvényünk egy: a szeretet! Célunk is egy a munkában, Boldog Föld: Istenországa.

Csak a tiszta szó méltó a meghallgatásra és a követésre. Azt, ami megbotránkoztat, vedd ki a te szívedből, ez a mának a parancsa. Van alkalmad megbotránkozni, amikor hallgatod, mert kénytelen vagy vele, a sok trágár beszédet, ami egyes embereknek ajkán csendül. Szánjad ezeket a szerencsétleneket, akiknek ilyen sivár a belső világa. — Te a tiszta szó mellett tegyél hitet és bizonyoságot.

Mit üzen a tiszta szó?

1. Értelemmel tekints szét életedben. Körülötted sok érthetetlen dolgot fedezhetsz fel. A rohanó életben sok fonákságot tapasztalsz. Különböző eszményeket valló és igényekkel fellépő embereket ismersz meg. Van, aki szívedhez közel kerül és jó hatást gyakorol reád, a másik megriaszt. Van, akinek szilárd életalapjai helyes példát tárnak eléd, van, akinek cselekedeteit nem érted, nem értheted. Érthető, ha valaki a helyesen szolgáló életet sugározza magából, de érthetetlen viszont az, aki cinizmusával és léha életfelfogásával a legszentebb dolgokat is megcsúfolja. Gondoljunk a statisztikák megrémítő adataira, ami az alkoholfogyasztást illeti. Kétségbeejtő számok, amelyekből levonhatjuk a szükséges következtetéseket az alkohol egyéni és társadalmi káros következményeiről. Az alkohol azonban csak egy a sok rossz között, mit az értelem nélkül cselekvő ember átokként zúdít önmagára s a körülötte levőkre.

2. Büszkék vagyunk ifjúságunkra, nagy tettekre tartjuk őket képe-
seknek. A világban eluralkodott bűnös erők kísértései azonban őket is
kikezdehetik, ha nem vigyázunk, ha nem neveljük helyes módon, ha
nem oltjuk szívükbe a figyelmeztető szót: légy előrelátó. Őszintén el
kell mondanunk, hogy közöttünk is vannak kalandorok, a léha, könnyű
életet keresők, a mások verejtékét semmibevevők, akik Istentől és em-
bertől elrugaszkodottan élnek. Élnek? Visszaélnek! Mert az ember tiszte
az, hogy komolyan, erőit latbavetve szolgáljon, az életet, maga és mások
életét gazdagítva. Légy előrelátó. Ne azokra tekints, akik a delírium, a
mákony, kábítószerek hatalma alá kerültek, akik „önmaguknak, más-
nak is csak átok“, hanem a szent tűzű emberekre, akik építenek kultu-
ráltan, civilizáltan, helyes szóval, példás magatartással.

3. Távolítsd el magadtól a csalárdságot. A szónak hitele kell le-
gyen. Szerencsétlen dolog, amikor valakinek a szavaiban nem bízhatunk,
amikor ráeszmélünk arra, hogy szavai mögött csalárdságok, a rászedés
és megalázás szándéka rejtőzik. — Az élet nagy vetélkedésében, éppen
mint a sportpályák hősei között, vannak nagyon sokan, akik a család és
félrevezetés eszközeit előszeretettel használják. A társadalomra nézve
veszélyes, tisztességükből kivetkőzött emberektől irtózz, s igyekezz ma-
gad távol tartani az ilyen módon való előrejutástól. Ez a tiszta szó, ne-
ked szóló üzenet.

Az életparancs, mit a mai napon szavainkkal megfogalmazhatunk s
az életünkkel kell igazolnunk: élj tisztességesen, embertársaid javára, Is-
ten akarata szerint. Ámen.

Kéz- és szívjegyek

Mt 21, 42

A szegletkő az építésnél döntő fontosságú szerepet tölt be. Minden
építésnél fontos tehát az alapvetés. Így az emberré formálódás művé-
ben is.

A ház tartóssága attól függ, hogy milyen az alapja. Ellenáll-e viha-
roknak, szeleknek, árvizeknek, tehát az építő figyelmes, a fizikai szabá-
lyokat alkalmazó eljárásától függ.

A jövő embere is olyan lesz, amilyené mi neveljük. A mi pecsét-
tünket hordozzák, a mi kéz- és szívjegyeinket. Ha okos „építők“ le-
szünk, viharokkal dacoló, jellemes utódok következhetnek utánunk.

Minden korban létezett az ún. nemzedéki kérdés. Ma is így van ez.
Szószékről is gyakran hallani az ifjúságra vonatkozó bíráló hangú meg-
nyilatkozásokat, pedig el kell ismernünk, ha valakiben vannak hibák,
azért mi felnőttek is felelősek vagyunk. Gondoljunk a családban reánk
váró nevelői feladatok könnyelmű elmúlasztására, a társadalom egyesei-
nél tapasztalható egészségtelen magatartásra, mely a durvaságban, léha-
ságban, korrupcióban, bűnös szenvedélyek gyakorlásában jut kifejezésre.
Gondoljunk azokra a társadalomellenes magatartású emberekre, akik pél-
dájukkal visszaélnek és életeteket rontanak. Nemcsak az idősek véleked-
nek azonban elfogultan a nemzedéki kérdésekben, gyakorta történik ez
egyed fiatalok részéről is, okkal, ok nélkül.

A feszültség a nemzedékek között ott áll fenn, ahol hiányzik a meg-
értés, a megértésre való törekvés. Kétségtelen, hogy vannak, kell is hogy

legyenek bizonyos izlésbeli különbségek a különböző korosztályok között. Az idősebb nemzedék nosztalgiával gondol vissza az irodalomban, művészetben, divatban neki tetszőre; az ifjúság pedig megválasztja a maga izlésének, temperamentumának megfelelő mindezekben. Ne fedje senki, egykor, amikor ő volt fiatal, éppúgy lázadónak tartották, mint ahogyan ő tartja forrongóknak, új-imádóknak a ma fiataljait.

Én úgy gondolom, hogy nincs abban semmi provokáló, ha valaki Jókait szereti, vagy a realistákat; ha valaki Munkácsiért rajong, míg a másik egy modern festményben találja gyönyörűségét; ha valaki a népdalt éneкли, míg a másik a könnyűzene ritmusában oldódik fel, ha valaki a klasszikus ruhaviselet híve, míg a másik a farmeré.

A provokáló abban van, ha kigúnyoljuk egymást, ha megmosolyogjuk azt, ami engem vagy a másikat lenyűgöz.

Minden embernek jogában áll, hogy azt szeresse, ami őt gyönyörködteti, jobba teszi, életét tartalommal telíti. De nincs senkinek joga a maga izlését ráerőszakolni senkire, idős korosztályú a fiatalra, és fordítva.

A lényeg az, hogy amiben hiszünk, amit szeretünk, azt híven szolgáljuk, azért lelkesedjünk s azt a jóság útján vigyük tovább, adjuk át másoknak. Úgy, amint illő és méltó az okos építőkhöz. Ámen.

Falak

Mt 23, 8

A fal védelmez. Otthonodban, mint várban, a biztonság falai vesznek körül. Tudod, hogy amikor ott künn viharok zúgnak, ott benn simogat, melegít és megőv a fal, az otthon fala s az ott szerteáradó szeretet.

De a fal nemcsak megvéd, hanem el is távolíthat, vannak erre példák. Ezek között a mesterségesen emelt falak között érzed, hogy paródiává vált az ember gondolkodásában, életgyakorlatában a jézusi megállapítás: „ti pedig mindnyájan testvérek vagytok“.

Bontsd le a falakat, melyek szíved körül húzódnak, és értsd meg, hogy az életünk „köz“, hogy nemcsak a magamé vagyok, hanem együtt vagyunk emberek: „emberiség“.

Láttam városokat, falvakat, ahol már ismeretlen fogalom a „fal“, a kerítés. Ezzel is mintegy kihangsúlyozva azt, hogy biznunk kell egymásban mi testvérek. — Láttam viszont városokat és falvakat, ahol dívik a kerítés, a „fal“ kultusza. Minél magasabb fallal kizárni az életünkben a szomszédot, minél tökéletesebben „elszigetelődni“. Aki fallal veszi körül az életét, az kizárta magából, szívéből a testvért, egyedül maradt önző vágyaival, másokkal meg nem osztott örömeivel és bánataival. A falakkal „befalaztuk, ami belőlünk ember“.

Elválasztó falak bontását rendelte Isten, ezt diktálja a józan ész. Csak így válhat nyílttá az életünk. Aki falak mögé rejti életét, sohasem tud könnyörülő szamaritánussá válni, testvér lenni.

Életünk veszedelme az, hogy sok a „fal“. Falak választanak el egymástól embert és embert; falak merednek elválasztó jelként nép és nép közé, országok közé; falak zárnak el napfényt, kilátást. Nincs ezeknek

a mesterségek „falaknak“ létjogosultságuk. Csak az nyerhet jogot, ami az emberek között a testvéri érzést gazdagítja, ami életünket eggyé formálja.

A falak láttán önvád gyötör, emésztő, nemegyszer tehetetlen. És mégis tennem kell azt, amire sorsom elhívott: tudatosítani az emberben, a társban a „falak“, elválasztó pillérek nélküli élet szépségét és jogát. Ámen.

A bölcsesség boldoggá tesz

Péld 3, 13

A boldogságot keressük életünkben. Van, aki az anyagiak birtoklásában, van, aki a szellemi értékek, a bölcsesség szüntelen gyarapításában találja meg a boldogságot. — Mi a Biblia írójával valljuk, nem az boldog, aki az ezüst és arany birtokosa, hanem az, aki belső összhangot teremtet életében, tehát a boldog ember a bölcsességben gazdag.

Az anyagi javak halmozásának szemlélete és gyakorlata sok szerencsétlenséget, meghasonlást hozott e földre. Ez a szemlélet zúditotta a világra azt a végtelen sok szenvedést, mit idegeinkben hordozunk.

A bölcsességre intő Szent-Györgyi Albert tudósnak *Gyermekek* című imája. Mi felnőttek sok-sok elrettentő példát adtunk gyermekeinknek türelmetlenségünkkel, érthetetlen szűkkeblűségünkkel. Hadd idézzem a vers egypár sorát a következőkben:

Uram, mentsd meg gyermekeinket;
mentsd meg értelmüket,
hogy romlottságunk ne rontsa meg őket;
hogy jobbak lehessenek szüleiknél,
hogy építhessék önnön világukat;
a szépség, tisztesség, összhang,
jóakarát és méltányosság világát.

A világ térképe előtt megállva, látjuk a nagy ellentmondásokat. Ott rajzolódik egyfelől a dúsán élők világa, másfelől pedig a bölcsesség és tisztesség nélkül élő felnőttek által teremtett szomorú valóság, a nyomor és éhezés áldozatainak világa. A világ térképe előtt megállva, látjuk az ember tudománya által létrehozott értékeket és látjuk a fegyverekre költött sok száz milliárdos számokat. A szomorú tények, következtetések gondolkozásra készítenek: az értelem helyett miért az ösztönök uralkodnak; a biztonság helyett miért kell az embernek a feszültség jegyében élnie; a belső tartalom helyett miért zengenek, konganak szirénhangú szólamok és az ember miért nem tanul meg már egyszerű az egyetemesség szellemében élni, miért töri, aprózza szét álbölcsességével a világot, az embert, a feladatot.

Az utánunk következő nemzedékekért, de önmagunkért is, meg kell teremtenünk a tiszta bölcsesség sugallta helyes életformát, a mélységesen emberséges életet. — Jól tudjuk, hogy a testi egyensúly biztosításához nélkülözhetetlenek a vitaminok, hasonlóképpen belső életünk egyensúlyi állapotának megteremtéséhez is szükségesek a „vitaminok“.

Ezek a vitaminok a minden élet iránt érzett felelősség, a felelősség mindennapi gyakorlata a jócselekedetekben.

A bölcsesség azt kívánja, hogy rendszeresen élj ezekkel a „vitaminokkal“. Csak az tehet boldoggá. Amen.

Tettek szülője: az eltökéltség

Lk 9, 51

A Károli Gáspár-féle Biblia az idézett bibliai versben az „eltökélte“ szót használja, míg az új protestáns Bibliában az „elhatározta“ szó fordul elő. Én úgy érzem, hogy bár mindkét szó jelentése ugyanaz, de tartalmában az „eltökélte“ többet mond. Valahogy úgy érzem, Kosztolányinak a nyelvtudásról, az anyanyelv ismeretről vallott nézetére kell hivatkoznom, aki a nyelv rejtett kincseire utalt. A két szó teljes tartalmi jelentése mögött érzem a nyelv rejtett kincsét. Véleményem szerint ugyanis az elhatározta fogalma mögött nem mindig látom a célhoz érést, de tudom azt, hogy aki eltökélte magát, az nem áll meg félúton, nem torpan meg, erkölcsi erőt a cél felé lendíti. Hányan voltak a történelemben, akik elhatározták magukat valaminek a szolgálatára, s aztán a lendület megtört, az elhatározás maradt szalmaláng. — De aki eltökélte magát, az lendülettel, hittel, sorsának buktatóit, a keresztek is vállalva ment a cél felé. Gondoljunk a Sixtusi kápolna mennyezetét festő Michelangelóra, az Afrikában szolgáló Schweitzerre, a mi Kőrösi Csoma Sándorunkra, vagy Bölöni Farkas Sándorunkra és a népe között próféta sorsot vállaló és kiteljesítő elszánt, eltökélt emberre, Balázs Ferencre.

Az ő példájuk hirdeti nekünk, hogy a nagy tettek, merész vállalkozások szülője: az eltökéltség.

Jézus a nagy tettek embere volt. Éppen azért lett naggyá, mert amire eltökélte magát, azt meg nem tagadta. A gyávák nem ismerik ezt a fogalmat: mindent egy lapra feltéve, eltökélten megyek céлом felé. Jézus tudta, hogy milyen következményekkel jár jeruzsálemi útja, és mégis elment oda. Tudta, hogy a barátok, rokonszenvezők mellett ellenségek is várják. Sőt azoknak száma sokkal nagyobb, mint az előbbieké. Ott voltak ellenségei között a zsidó nagytanács tagjai, a gyűlölködő kufárok, a gógös farizeusok, akiknek feltett szándéka volt leszámolni azzal az emberrel, aki nem magáért, hanem mindenkiért szolgált. — Tudta, hogy milyen jövő vár reá és mégis ment, vitte eltökélten a maga hitét, tiszta látását, evangéliumi üzenetét egy olyan világba, amelyet a konvencionális, a nacionalizmus és vallási szűkkeblőség szelleme jellemzett.

Az eltökélt emberek magatartását Arany János verssorai nagyszerűen írják le:

Akár csillag legyen, biztos éji lámpa,
Akár bujdosó láng, én megyek utána.

Csillagútját járta, mert üstökös volt. — Bujdosó lángot vettek övéi, kik mentek utána, az eltökéltek, az intése szerint szolgálók. Áldottak legyenek azok, akik magukat nemes célok szolgálatára eltökélték. Amen.

Ismét elmúlt egy esztendő. Mintha csak a tegnap köszöntöttük volna egymást, s íme, csak pár óra van hátra 1980-ból. — Az induló évben Isten vigyázó gyermekei feladatára vállalkoztunk, megértve azt, hogy hűséggel, éberséggel kell megállanunk minden időben értékeink megőrzésében.

Mire vigyázzunk? — tettük föl a kérdést az új esztendő első pillanataiban. A válasz: mindenre, ami szent. — Mi az, ami szent? — Az otthon tiszta légköre, népünk egészséges élete, az anyaszentegyház jézusi életformája, a világ békessége s benne a jóakarát szellemének győzelme.

Mennyiben sikerült mindezekre vigyáznunk? — Gyülekezeteink tagjainak nagy többsége boldogan mondhatja el, hogy családjában a megértés, a kölcsönös megbecsülés, az együttműködés uralkodott. — Vannak azonban olyanok is, akik ebben a tekintetben szomorú tapasztalatokról kell hogy számot adjanak, mert voltak, akiknek otthona nem volt „édes otthon“, hanem a viszály és meghasonlás világa, ahol felnöttek és gyermekek egyaránt sok kényelmetlen és kellemetlen emléket gyűjtöttek.

Népünk fiai közül áldjuk azokat, akik vigyázók voltak, akik nem öltötték fel a léhaság, a felelőtlenség mezét, hanem éleslátással tekintettek szét világunkban, s helyes, értelmes szolgálatot végeztek a holnap egészséges emberéért. Voltak azonban, mint minden korban, a karriert hajszolók sokak, akik ézsauai tál lencséért adták el elsőszülöttségi jogukat, tisztességüket, önbecsülésüket.

Az anyaszentegyház jézusi meghagyásait az elmúlt évben sokak szolgálták: Azok az emberek, akik az egyház rendeltetését a szolgálatban fogalmazták meg, nem pedig az uralkodásban. Gyülekezetünkben szolgáltuk a kicsinyek és felnöttek ügyét. Kitértük karunkat az egészségesek és betegek felé. Akartunk Jézus-tanítványok lenni, emberekhez lehajolni, szeretetre tanítani. Ebben láttuk „vigyázói“ feladatunkat. — Ezzel a szolgálattal szemben áll a még uralkodó felekezeti szűkkeblűség, habár korlátai a keresztény szellemet képviselők szembenállása következtében hovatovább mind gyengülnek. A felekezeti sovinizmus is, mint a sovinizmus minden más fajtája, Isten és ember ítéletét vonja maga után. Hiszünk ebben!

A világ reménysége az emberi jóakarát és békesség győzelme. Reánk is bízott ez az egyetemes ügy. — Ma még rettegtetnek a valós tények. Az ember kimondhatatlan nagy méretű fegyverkezése, a szembenálló felek egymás iránti bizalmatlansága, a kölcsönös gyanakvás, a nagyhatalmi mániából származó összes következmények, a népek önrendelkezési jogának nemegyszer semmibevevése, a világ számtalan helyén uralkodó jogtalanság és szegénység s az utóbbinak velejárója, az éhezés, mind „vigyázásra“ szólítanak. — A világnak meg kell tanulnia a vigyázó törvényét: minden időben résen lenni a jó védelmében, az igazság diadaláért, a jóakarát és békesség megteremtéséért.

Légy vigyázó a mában és minden napokon. Ámen.

1981-et írunk. Az új év feladata: az együttműködés. Mindazok együttműködése, akik azt akarják, hogy áldottabb legyen az ember élete. Közelítsünk hát ezen a napon is embertársaink felé nyílt tekintettel, őszinte lélekkel. Akiket átölelünk, ne csak barátaink legyenek, mert ha csak feléjük közelítünk testvéri érzésekkel, nem vagyunk Jézus-tanítványok; keressük az utat azok felé is, a közeledés és együttműködés útját, akik minketátkoznak. Hadd említsem meg e helyen azt a magatartást, melyet Veres Péternek Sütő András-hoz írott levele zárószavai tartalmaznak: Köszöntök mindenkit, aki jó ember, illetve Isten neki: azt is, aki nem jó ember. Mert azért az is ember!

Köszöntsünk azért mi is ma minden embert, azt, aki jó, és azt is, aki nem jó, abban a reményben, hogy a jóság felé vezető út mindenki számára nyitva áll.

Múltbeli tapasztalataink azt mutatják, hogy ezen a téren sok a tanulnivaló. Ma még sok ember szíve — amint a költő vallotta — távolabb van egymástól, mint a Föld a Sírústól. Mi is el kell induljunk meghirdetni a ma emberének igényét, az együttlétezésnek, együttműködésnek szoltárát:

... rekedt hangon, félig sírva,
kiabálni minden ablak alatt:
szakadt lelket foltozni, foltozni!
Tört szíveket drótozni, drótozni!

Járjunk hát szét a szakadt lelkek és tört szívek világában, s vigyük a holnapért közösen végzendő szolgálat jézusi törvényét.

Az együttműködés áldást hoz életünkbe, a külön úton járás csak az önzést, az elidegenedést mélyíti, eltávolít egymástól. Együtt kell őriznünk a reánk bízottakat, a szellemi és anyagi javakat, civilizációnkat, kultúránkat, mindazt, amit az ember történelme folyamán létrehozott, nem feledve az intést: „mindent, ami elvész, az utókor rajtunk kéri majd számon“. A világban nincsenek már megközelíthetetlen földdarabok, minden néphez eljut az üzenet. Mit üzenjünk 1981 indulásakor? „Nincs csendes hely, a kor szele minden zugban füttyörész, mindenütt vállalni kell tehát a prófétaságot.“ Boldogok azok, akik értik a törvényt s a megbízatást; boldogtalanok, akik „Dante poklának kapujában selymölődnek, a közönyösök, a soha-sehova-senkihez sem tartozók, a pöfeteg magányba penészsült magányosok“.

Legyen jelszavad s cselekvő életed igazolja, hogy te együtt, közösen akarsz dolgozni, s az áldottabb és teljesebb emberi életért vagy és szolgálsz. Ámen.

Ezékiel próféta a zsidó nép egy részével fogságban van. Babiloni sötét vizek mellett a jelen helyzetért kesereg, de nyugtalanítja, búsítja a jövő is, amit érzékeny lelke szeme elé kivetített.

Bűnöm a nép, mondotta, elfordult Istentől, meggyalázta a hitét, elfelejtette az ősök utait, s ezért még nagyobb pusztulás vár rá. Isten elküldi az ő embereit, s az eszközökben nem válogatva kiirtják a bűnös embereket. Néhányan azonban megmaradnak. Megmaradnak azok, akik emésztik magukat a vallási lazaságok miatt, akiknek minden tette odaírnyul, hogy jövőt teremthessenek. Ezeket az embereket megjelölteti az Úr, s amikor jön a nagy leszámolás, csak a megjelölteknek irgalmaznak.

Több ezer éves ez a történet, s egy akkor élt próféta hitfelfogását Istenről s a történelmi eseményekről alkotott nézetét tükrözi. Azóta tökéletesedett Isten megismerése, s mi ma már tudjuk, hogy Istennek mint Atyának nincs rossz gyermeke. Ő nem akarja az eltévelyedett vesztét, hanem megjavulását. A próféta jövője, amely szerint Isten elpusztítja a bűnösöket, ezért semmi jelentőséggel sem bír a mai ember számára.

Am túl a szó szerinti értelmezésen, a történetben van egy elgondolkoztató epizód, mely így hangzik: „Jegyezz egy jegyet... és azokhoz a férfiakhoz, akiken jegy van, ne közelíts.” A próféta szerint Isten a megjelölés útján biztosítja az érdemesek megmaradását, s ez a próféta állítás ma sem veszített igazából. Nem, mert a jegyeknek, jeleknek ma is ismertető, megtartó erejük van.

Vajon Jézus tanítványait felismerték volna-e a pogány világban, ha nincs meg közöttük a szeretet jele?

— Vagy te, aki a harctéren vagy békebeli időszakban mint katona őrt állottál, a közeledbe engedted volna-e a szembejövőt, ha nem mondja meg a jelszót?

— Vagy a mindennapi életben háziállataidat hogyan tudod a sokaságból kiválasztani? Úgy, hogy van valami ismertető jel, miről tudod, hogy hozzád tartozik.

Bizony, hogy valami el ne kallódjon, meg ne semmisüljön, hogy valami felismerhető legyen, ahhoz jeleket kell tenni.

Hagyjunk hát jeleket magunk mögött! Hagyjuk jelnek a nyelvet, hogy az eljövendők is tudják: honnan erednek, hová kötődnek. Nagyon sok nép elenyészett már azért, mert nem hagyták jelnek a nyelvet. Órizzük ajkunkon az anyanyelvet.

— Hagyjuk jelnek unitárius örökségünket, hitvallásunkat. Négy évszázadon keresztül felismertek e jelről, hogy mi unitárius hitű emberek vagyunk, s tőlünk is függ, hogy a jövőben így vélekednek-e rólunk! Hordozzuk hát jelként a dávidferenci örökséget, s gyermekeink szívét is jelöljük meg vele, hogy míg ember él e gyönyörű hazában, addig legyen hitvallója hitvallásunknak!

— Hagyjuk jelnek a felebaráti szeretetet, mely nem keresi a maga hasznát, hanem arra törekszik, hogy eltűnjenek a káini dorongok, a válszfalak leomoljanak s eljőjön az eszményien boldog állapot, amit úgy hívunk, hogy Istenországa.

Legyen hályognyitó kéz, serkentő harsona az író vallomása:!

„Jeleket kell hagynunk nyomnak, igazságnak, jövőnek. Jeleket történelemnek. Hogy eligazodjunk.“ (Elekes Ferenc). Ámen.

Másnak is csak egy élete van

Mt 8, 5

Jézus bevonul Kapernaumba. Jövetelének híre gyorsan elterjed, s gyülekezni kezdnek köréje az emberek. Mindenkinek van valami problémája, s arra megoldást keres. A megoldást keresők között egy római százados is felbukkan. Ereje teljében levő emberek, finom ruhában, fegyveres kísérettel. Mit keres a nincstelének, éhezők, nyomorékok, kesergők között? Sztét akarja kergetni a csődületet? Báméskodni akar, látni azt, akinek híre bejárta a vidéket? Távol áll tőle ez a magatartás. Ő nem személyes vagy hivatali ügyben keresi Jézust. Egyéb gondja van. — Mester, szól alázattal, egy szolgám van, guttaütés érte, nagy kinokban szenved, kérlek, tégy valamit gyógyulása érdekében.

Hogy a továbbiakban mi történt, az most lényegtelen. Mondanivalónk szempontjából annál a mozzanatnál van a hangsúly, hogy a százados Jézushoz ment és könyörgött beteg szolgája érdekében.

A föld népéhez, a szolgákhoz viszonyítva hatalmas ember volt a százados. Származásra nézve nemes római, ha egy szolgát elveszített, kettőt kaphatott helyébe, és mégis útra kelt, és szólt, és könyörgött, hogy Jézus beteg szolgáját megmentse. Éppen ezért példamutatóan nagy volt a százados! Naggyá tette a felismerés, hogy a szolga is olyan ember, mint ő, annak is olyan drága az élete, mint az övé. Naggyá tette a humánus érzés, amely nem legyintett a másik bajára, hanem teljes lelkiismerettel próbált segíteni rajta.

Hozzánk is szól a százados példamutatása. Jézustól errefelé sok minden megváltozott: társadalom, kultúra, életszínvonal, de az emberi étellel szembeni felelősségérzet ma is az kell hogy legyen, ami régen a századosban volt. Mind egy Atyának vagyunk a gyermekei, s legyünk hatalmasok vagy hatalom nélküliek, szellemi vagy kétkézi dolgozók, de kötelesek vagyunk másokra is éppen úgy vigyáznunk, mint magunkra. Minden az ÉLET alárendeltje, s ezért nem engedhető meg, hogy senki ezt az életet veszélyeztesse vagy megölje.

Mindnyájan tudjuk, hogy országunk mekkora gondot fordít az élet védelmére. Egymásután építteti a kórházakat, üdülőket, védőoltásokban részesít, milliókat áldoz, hogy a szenvedést fékezze, a jajokat elűzze, hogy az életpusztító betegségeket megelőzze. A megelőzéshez tartozik a munkavédelem is, amelyet szigorú törvény határol körül, s aminek betartása mindenkire nézve kötelező. És mégis előfordul, hogy ilyen vagy olyan alsóbbrendű okok miatt a munkavédelmet megszegik. Akik ezt cselekszik, mennyivel mögötte maradnak a római századosnak! Lám, az a kétezer évvel ezelőtt élt ember könyörgött a szolga meggyógyításáért, míg sok mai ember veszedelembé küldi felebarátját.

— Vagy ott vannak a forgalmi törvények. Ne gondoljuk, hogy azért születtek, mert az államnak szüksége van a büntetésekből befolyt összegekre. Nem. A forgalmi törvények azért születtek, mert biztosítani akarják a zavartalan utasszállítást, biztosítani akarják az úton járók életét. S mit tesznek a gépjárművezetők, a szekeresek, a gyalogosok? Játszanak saját és mások életével. Hallottam pl., hogy a gyalogosok letördelték a veszélyre figyelmeztető útjelzőket, s mert a száguldó kocsik vezetője nem készült fel, halálába szaladt. Vagy hallottam olyan vezetőkről, kik részegen ültek kormánykerék mellé, s tömegszerencsétlenséget okoztak.

Lám, egy kétezer évvel ezelőtt élt százados könyörgött a szolgájáért, míg sok mai ember nem vigyáz mások életére.

Annyi területe van az életnek, ahol vigyázhatunk és kell vigyáznunk egymásra.

— Házad homlokzatán megcsúszott egy cserép. Éppen csak hogy áll, de bármelyik percben alázuhanhat. Vedd észre, javítsd ki a hibát. Nemcsak azért, mert a házagon becsurog az eső, hanem azért, mert a hulló cserép fejbe üthet valakit. Ahogy a százados gondolt a szolgájára, úgy gondolj te is a házad népére, minden embertársadra.

Palesztina ege alatt Káin feltette a történelmi nevezetességű kérdést: Őrizője vagyok-e az atyámfiának? — s lám, amikor a százados kért, könyörgött, cselekedett szolgája érdekében, megválaszolta a kérdést: Minden ember őrizője az atyjafiának!

Legyünk hát vigyázói, őrizői egymásnak! Se közösségi, se egyéni érdek, se közömbösség, se felelőtlenség, se kényelem, semmi ne altassa el éberségünket, hogy látva a testvéri szeretetet, Isten is örömmel vigyázhasson mindannyiunkra. Ámen.

EGYHÁZI ÉLET — HÍREK

Egyházi Képviselő Tanács

Az E. K. Tanács jún. 19-én tartotta II. évnegyedi gyűlését dr. Barabássy László főgondnok és dr. Kovács Lajos püspök elnöklete alatt. Tárgysorozatán szerepeltek az elnökileg elintézett fontosabb adminisztratív és gazdasági ügyek. Az állandó bizottságok jegyzőkönyveinek ismeretése, az Egyházi Főtanács leiratai és a szentgericei egyházközség vihar által megrongált templomának és tornyának javíttatása.

A III. évnegyedi ülés okt. 23-án volt. A tárgysorozat fő pontjai voltak: az elnökileg elintézett ügyekről készített jelentés, az egyes szakbizottságok jegyzőkönyvei, a Teológiai Intézet 1979—80. tanulmányi évről szóló jelentés, a Lelkészképesítő Bizottság jegyzőkönyve, a teológiai felvételi vizsga eredménye, valamint az Egyház 1980. évi költségvetésének módosítása.

Az E. K. Tanács IV. évnegyedi ülését dec. 4-én tartotta. Az elnökileg elintézett fontosabb ügyekről előterjesztett jelentés után E. K. Tanács foglalkozott a szakbizottságok jegyzőkönyveivel, az unitárius teológiai hallgatók 1980/81. tanév I. félévi ösztöndíjának és tanulmányi segélyeinek megállapításával, az egyházköri közgyűlések jegyzőkönyveivel, az egyházköri közgyűlések választásaival. Egyben megállapította az 1981. évre szóló egyházfenntartói járulékok és központi juttatások összegeit, a kisnyugdíjasok és utódaik részére folyósítandó rendszeres segélyeket; végül jóváhagyta az Egyházi Központ és a Nyugdíj- és Segélypénztár 1981. évi költségvetését.

Egyházköri közgyűlések

A *Sepsiszentgyörgyi egyházkör* aug. 31-én tartotta évi rendes közgyűlését az alsórákosi egyházközségben. A Főhatóság részéről jelen volt Sebe Ferenc előadó-tanácsos. A közgyűlés megtárgyalta az esperes évi jelentését és a különböző előterjesztéseket, majd jóváhagyta az 1981. évi költségvetést. Utána megválasztotta az egyházkör vezetőségét az 1981—1984. évekre a következők szerint: esperes Májay Endre, köri felügyelő gondnokok dr. Kiss Dezső és Szabó Sándor, köri jegyző Kiss Károly, közügyigazgató Kiss Jenő, jogtanácsos dr. Dakó Bálint. A valláserkölcsi bizottság tagjai: Fekete Dezső, Egyed Dániel és Máthé Sándor lelkészek lettek. A közgyűlési istentiszteleten a lelkészi szolgálatot Székely János kőkösi lelkész, az énekvezéri teendőket Máthé Vilma vargyasi énekvezér végezte.